SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 40. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 2, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 2-го БЕРЕЗНЯ 1995 р. Ч. 40. РІК CII.

ЯПОНІЯ ОЧІКУЄ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Київ (Р. Р.). — У неділю, 26-го лютого, закінчилася короткочасна відпустка Президента України Леоніда Кучми, яку він провів у Трускавці. Як уже інформовано, Л. Кучма 27-го лютого виїхав до Чернівців, щоб на власні очі оцінити масштаби стихійного лиха, де вже 61 родина втратила своє житло в наслідок обвалу ґрунту.

Президента супроводжували: голова Адміністрації Дмитро Табачник, міністер Кабінету Міністрів Валерій Пустовойтенко, віцепрем'єр-міністер Володимир Плітін та інші офіційні особи. Вони відвідали ткацьку фабрику, якій також загрожує руйнація, провели нараду щодо способів боротьби зі зсувом. Президент Кучма також відвідав Інститут Термоелектроніки та Об'єднання Легкого Машинобудування. Розмовляв з потерпілими від зсуву, що стався 6-7-го лютого в районі вулиць Анрі Барбюса та Одеської.

Голова обласної комісії з ліквідації наслідків катастрофи Анатолій Мартинюк, повідомив журналістів, що Президент доручив визначити головного замовника та головну проєктну організацію для виконання робіт у ліквідації наслідків стихійного лиха. Заплановано виділення 10,000 тонн бітуму для ліквідації наслідків зсуву. Міністерствам фінансів і економіки доручено профінансувати необхідні праці з відновлення будівництва очисних споруд і початок спорудження водозабору з річки Прут. Оскільки зсув триває, Президент розпорядив ґрунтовно контролювати дві зсувонебезпечні ділянки та район трикотажної фабрики, яка перебуває в епіцентрі зсуву. Там з'явився гейзер — вода із сірководнем і нафтопродуктами. Фабрику вирішили евакувати.

А тим часом у Японії готуються до приїзду українського Президента, запланованого на кінець березня. Незалежну Україну Японія визнала в кінці грудня 1991 року, а в травні 1993 року обидві країни встановили дипломатичні відносини, обмінявшись амбасадорами. Останнім часом в Україні відкрили свої представництва великі японські промислові фірми. Хоч справжньої українсько-японської співпраці покищо немає, але пошуки шляхів до неї продовжуються. Для України Японія є важливою як високорозвинена країна з найновішими досягненнями і як член „великої сімки". Амбасадор Японії в Україні Седзі Суєдзава сказав, що для Японії Україна цікава як ринок збуту і як велика европейська держава, що межує з сімома державами на суші і з трьома на Чорному морі, отже займає важливе геополітичне становище. Підписання ж договору про нерозповсюдження ядерної зброї особливо підняло авторитет України, як також і рішучі кроки до економічних реформ. Тому Японія, за словами амбасадора, хоче розвивати відносини з Україною „на повну ширину".

В. МАСОЛ ҐАРАНТУЄ ЧОРНОБИЛЬЦЯМ ПОЛЕГШІ

Київ (Р. Р.). — Тут у понеділок, 27-го лютого, Фонд Інвалідів Чорнобиля Київщини звернувся до Президента України Леоніда Кучми з вимогою розглянути питання соціального захисту ліквідаторів катастрофи на ЧАЕС та їх родин.

Приводом для цього стали зміни, внесенні Верховною Радою до закону про соціяльний захист громадян, що постраждали від радіяції та голодівка інваліда першої групи Валерія Кіркорова, яка триває від 20-го лютого. Інші інваліди-чорнобильці також повідомили про готовість розпочати необмежену голодівку, якщо представники влади залишать без уваги їхні вимоги, про які сказано у зверненні до Президента.

„Ми вимагаємо припинити грабіжницьку практику поповнення державного бюджету за рахунок зрізання компенсаційних виплат за втрату здоров'я інвалідам, ліквідаторам та постраждалим від аварії на ЧАЕС. Уряд практично зігнорував вимоги громадських об'єднань чорнобильців України і намагається ввести в дію ще більш урізаний закон, який не викликає інших почуттів, крім відчаю, болю і безпорадности", — пишуть керівники Фонду Інвалідів Чорнобиля. Вони повідомляють, що соціяльне незахищення хворих причиняється до зростання самогубств. Інваліди-чорнобильці не мають певности, що держава опікуватиметься їхніми дітьми.

Прем'єр-міністер України Віталій Масол під час відвідин українського наукового центру радіяційної медицини пообіцяв, що Уряд не зменшить полегші, передбачені законом для ліквідаторів катастрофи на ЧАЕС та інших подібних об'єктах. В. Масол підтвердив, що такі пропозиції щодо зменшення пільг були, але він особисто їх не підтримує.

В. Масол також пообіцяв, що Уряд допоможе закінчити будівництво другої черги центру радіяційної медицини і придбати для нього обладнання на суму 280 біл. карбованців і 2 міл. дол. Український науковий центр радіяційної медицини обслуговує ліквідаторів катастрофи на ЧАЕС, громадян з навколо чорнобильської зони з підвищеним рівнем радіяції.

ЗСА першими серед країн-донорів

Вашінгтон. — Декілька американських наукових центрів, наприклад, урядова Агенція міжнародного розвитку і Організація економічного співробітництва, оприлюднили цифри, які свідчать, нібито ЗСА, у порівнянні з іншими заможними країнами, замало допомагають потребуючим державам.Згідно з тими цифрами, з податків середньої американської родини на допомогу іншим країнам припадає тільки 44 дол. річно, тоді як у Данії ця цифра становить 900 дол.

Однак Браєн Етвуд, один з американських експертів в ділянці міжнародної економіки, стверджує, що ЗСА залишаються першими у списку „країн-донорів". Між іншим, Вашінгтон сплачує 43 відсотки всіх заходів в рамках світової програми плянування родини. Б. Етвуд пропонує відмовитися від дефініції „зовнішня допомога", оскільки мова йде не про благодійництво і не про подарунки. Насправді ЗСА допомагають іншим у своїх власних інтересах, коли, наприклад виникає потреба боротьби з епідеміями,або створення нових місць праці з метою зменшення еміґрації до ЗСА чи йдеться про підтримку молодих демократій з їхнім нестабільним приватним сектором в економіці.Тепер ЗСА надають допомогу іншим державам на суму 13 біл. річно.

Тим часом ця тема продовжує викликати гострі суперечки між республіканцями і демократами .Республіканці хочуть змінити порядок надання фінансової допомоги для чужинецьких держав. Серед запропонованих ними законопроєктів є скасування обіцянки виділити для Москви 110 міл. дол., а також відмова від раніше пообіцяної допомоги для України, Білорусі і Казахстану.Крім того, сенатори мають значно зменшити внески в ООН, принаймні на 1 біл дол., тобто на суму, яку ЗСА витратили на закордонні миротворчі операції, наприклад, у Боснії.

Коментуючи ці наміри, заступник державного секретаря в політичних питаннях Пітер Тарнофф сказав, що „це означало б відмову від наших попередніх зобов'язань, а цим ми заподіємо великих шкод не тільки міжнародній солідарності, але й нашим власним інтересам".

ЗСА вимагають санкцій проти Ірану

Вашінгтон. — Адміністрація З'єднаних Стейтів Америки закликала уряд Німеччини відмовитися від кредитних гарантій для Ірану, державні чинники якого сприяють міжнародному тероризмові.

Як повідомив представник Державного департаменту, ЗСА мають твердий намір посилити міжнародну кампанію тиску на Теґран, щоб змусити іранську владу „змінити свою поведінку". ЗСА діють на найвищому рівні, щоб заручитися підтримкою інших країн і унеможливити надання Іранові нових кредитів під урядові ґарантії.

Спостерігачі підкреслюють, що реакція Державного департаменту спричинена тим, що минулого тижня міністерство економіки Німеччини прийняло рішення відновити кредитні ґарантії для Ірану в сумі 102 міл. дол.

В Англії помер О. Лялін

Лондон. — Газета „Таймс" повідомила про смерть колишнього совєтського розвідника Олега Ляліна, який у 1971 році став працювати для англійської розвідки МІ-5, а відтак прийняв рішення не повертатися до Совєтського Союзу.

Оприлюднивши офіційну заяву О. Ляліна, англійський уряд невдовзі розсекретив одержану від нього інформацію. У висліді з Англії було вислано 105 совєтських шпиґунів, які працювали під прикриттям різних торговельних та дипломатичних представництв. Так само О. Лялін посприяв у розкритті 118 совєтських шпигунів у Франції.

Колишній совєтський розвідник Олег Гордієвський, який тепер також живе на Заході, свідчить, що відділ, в якому працював О. Лялін, спеціялізувався у диверсійних завданнях в умовинах можливої війни. Якби почалася третя світова війна, то диверсанти КҐБ в Англії повинні були підірвати і затопити лондонську підземку, отруїти питну воду для цілого міста і знищити ядерний реактор в окрузі Йоркшир.

Щодо О. Ляліна, то в його обов'язок входило заздалегідь приготувати для совєтських диверсантів списки англійських державних, політичних, фінансових і культурних діячів, які підлягали знищенню.

Помер д-р Я. Гурський

Сиракюзи, Н. Й. — У вівторок, 28-го лютого, о 6-ій годині ранку, помер вдома на 72-му році життя д-р Яків Гурський, дійсний член УВАН, довголітній професор Сиракюзького університету, УВУ, а останнім часом і Київської Міжнародної Школи Українітики.

Проф. Я. Гурський залишив у глибокому смутку родину, студентів, усю сиракюзьку громаду.

Похоронні відправи і похорон відбудуться у суботу, 4-го березня, о год. 1-ій по полудні в українській православній церкві св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Св. п. д-р Я. Гурський

РІВНЕ. — На Рівненську АЕС з Росії прибуло ядерне паливо для першого бльоку, зупинку якого для ремонту заплановано на 18-го лютого. Своє ядерне паливо Україна зможе виготовляти через 5-7 років, якщо знайде на таку програму 1.2 біл. дол. Як повідомив керівник ядерної галузі в Україні Михайло Уманець, передбачених закордонних інвестицій в сумі 120 міл. дол. для створення підприємств виготовлення ядерного палива Україна не отримала. На закупівлю російського палива поганої якости щороку доводиться платити 300 міл. дол. Ядерного палива, яке надходить з Росії за знищені боєголовки, для українських атомових станцій недостатньо.

Львівські республіканці є проти КПУ і СССР

ЛЬВІВ (УНІАР). — Львівські республіканці створюють в області групи для впровадження ініціятиви з проведення всеукраїнського референдуму з двох питань: про заборону діяльности Комуністичної Партії України і про вихід України з СНД. За словами голови Львівської організації УРП Олега Павлишина, таке рішення продиктоване насамперед діями комуністів та соціялістів, котрі почали збір підписів за проведення референдуму щодо відновлення СССР. Львівських республіканців також непокоїть політика Росії та тиск з її боку на країни СНД, спрямований на відновлення СССР. З огляду на це, турбує республіканців і політика вищого керівництва України.

„Президент говорить про незалежність України та неможливість повернутися до Совєтського Союзу, проте водночас робить кроки для втягнення України до складу Росії", — сказав О. Павлишин.

Г. Удовенко відвідав Молдову

Київ (Р. Р.). — Тут у понеділок, 27-го лютого, пресовий центр Міністерства Закордонних Справ України повідомив, що міністер Геннадій Удовенко з дводенною візитою побував у Молдові на чолі української делегації з питань зовнішньої політики.

У Кишиневі Г. Удовенко зустрівся з міністром закордонних справ Молдови Михайлом Поповим. Пізніше його прийняв президент Республіки Молдова Мірча Снеґур. Українська делегація зустрілася також з керівниками українських організацій у Молдові.

Водночас проходили інтенсивні переговори в групах під керівництвом амбасадора Андрія Озадовського, першого заступника міністра Віктора Гладуша та заступника голови Державного комітету кордону Анатолія Макарова.

В результаті переговорів вирішено чимало питань політичного, гуманітарного, торговельно-економічного співробітництва та правового оформлення державних кордонів.

З простягнутою рукою до ближніх

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович".) — Різних гостей доводиться приймати у скромних приміщеннях редакції „Свободи" і тепер більшість із них шукають одної чи другої допомоги від нас і від наших інформацій про них, які появляються після відвідин і розмови. Рідко однак трапляється мати гостями представників організації, яка допомагає сама собі і своїм членам та є в тому напрямі справді самовистачальна. Не диво, що її корінь походить від „Самопомочі", якої вже сама назва вказує на спосіб діяльности.

Тим разом гостями у нас є представники Клюбу Сеньйорів саме при Товаристві „Самопоміч" в Ню Йорку, що відоме із своєї харитативної праці та постійно простягнутої своїм ближнім руки.

Така і ціль клюбу, якого найбільш активні представники — голова Юрій Штоґрин і члени Управи Марія Шепарович, Наталія Білоус і Юрій Костів — відповідали в останньому часі вже двічі нашу редакцію вперше у ширшій групі із колядою, а вдруге, щоб поінформувати про свою так без корисну працю.

Бо таки не трапляється часто, щоб приходили колядники колядували і віншували зі щирого серця і не простягали на закінчення листи із збіркою на якусь ціль. Це була просто коляда для нас — просто простягнення дружньої руки, з почину члена Управи і нашої співробітниці, яка бажала усім нам зробити малу радість.

В тому і ціль існування Клюбу Сеньйорів та зміст його праці.

Від гостей з Управи довідуємося, що клюб існує вже 20 років, що його першим головою був покійний вже Микола Шпитко, а відтак д-р Роман Осінчук, на жаль також вже покійний. Клюб здобув вже тепер чартер і надіється дістати також статус неприбуткової установи, і це з повним оправданням, бо його члени займаються харитативною працею, як і Товариство „Самопоміч", головою якого тепер є Наталія Дума.

На наше запитання скільки у клюбі членів довідуємося від гостей, що десь біля 500 і це з Ню Йорку та околиці. Тут, однак, можна без сумніву ствердити, що праця обмежується до членів Управи, з якими говоримо та до

(Закінчення на стор. 3)

В редакції „Свободи" (сидять, зліва) Н. Білоус і М. Шепарович, (стоять) Ю. Костів і Ю. Штогрин.

РІВНЕ. — Працівники міліції Корицького району затримали кількох приїжджих з інших країн СНД, у яких забрали 20 мішків макової соломки, купленої у місцевих громадян на бартер. Рівенська область є на другому місці, після Дніпропетровської, у поширенні наркобізнесу. За півтора місяця в області вже сконфісковано 300 кілограмів наркосировини. Маштаби її заготівлі та число наркоманів тут стрімко зростає.

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З НАЙНОВІШИМИ опитами проведеними щоденником „Ню Йорк Таймс" і телевізійною мережею Сі-Бі-Ес виказується, що громадськість починає сумніватися у передвиборчі обіцянки республіканців, де підкреслювалося вирішення таких пекучих для загалу проблем, як допомога потребуючим, злочинність, військові видатки та збалансовання державного бюджету. Більшості громадян не надто до вподоби спосіб урядування спікера Палати Репрезентантів Нюта Ґінґріча, який на їхню думку взалі не звертає уваги на бажання і думки виборців, які уважають, що Конґрес в першу чергу повинен розглянути та вирішити такі пекучі справи, як безробіття, медичне забезпечення і злочинність.

ВПРОДОВЖ МИНУЛОГО місяця секретар Департаменту торгівлі Роналд Бравн побував у Бельгії, Еспанії, Індії та на Близькому Сході та всюди зумів здобути корисні умови для американського підприємництва. Одначе вдома все навпаки, успіхів маловато, а проблем накопичується чимраз більше, де його колишню діяльність, як адвоката, лобіїста та керівника Демократичної партії перевіряє Департамент юстиції та розсліджує Конґрес. Близькі співробітники твердять, що його переслідують саме за вміння доводити діло до успішного кінця, вміння яке також оцінив президент Билл Клінтон, номінуючи його на теперішнє становище. Натомість республіканці розцінюють його успіхи, як нічого іншого тільки низковні махльойки, що виходять поза межі пристойности.

СПРАВА КОНСТИТУЦІЙНОЇ поправки про збалансовання державного бюджету, яка, здавалося, після швидкого схвалення у Палаті Репрезентантів і в Сенаті не буде мати перепон, бо 52 республіканських голосів і 12 демократичних давало потрібних 67 голосів для схвалення цього законопроєкту. Одначе в останній хвилині п'ять демократів між, ними такі відомі, як Сем Нанн, сказали, що будуть голосувати проти, якщо не буде зроблено декілька змін. С.Нанн побоюється, що в майбутньому, коли Конгресові не вдасться збалансувати бюджету, то американське судівництво матиме право інтервеніювати, відбираючи тим самим Конгресові його конституційне право контролі податків і видатків.

АМЕРИКАНСЬКА МОРСЬКА піхота силою 1,800 осіб у вівторок, 28-го лютого,знову висадилась на берегах Сомалії поблизу Моґадішу, так як два роки тому. Тоді у грудні 1992 року їх було 26,000 і американці думали, що своєю численною присутністю забезпечать так конечну доставу харчів для голодуючих сомалійців. Одначе не так сталось, як гадалось і висліди тієї першої висадки всім відомі. Цим разом американська присутність має забезпечити евакуацію 2,500 осіб миротворчих військ Організації Об'єднаних Націй.

У ПОНЕДІЛОК,27-ГО ЛЮТОГО, перед Радою безпеки крайової транспортації зізнавало двох експертів у ділянці обледніння літаків і обидвоє ствердили, що урядові вимоги безпеки в цій справі є абсолютно невистачальними. Вони уважають, що всі двомоторові пропелерні літаки є наражені на небезпеку через обледніння — не тільки типу ATR - 72, який розбився минулого жовтня поблизу місцевости Робзлон, Інд., де загинули всі пасажири та залога, разом 68 осіб.Металюрги д-р Джан Марвіц і д-р Марша Політовіч з Крайового центру атмосферичних дослідів у Болдер, Коло., скритикували вимоги на базі котрих затверджується придатність літаків Федеральним управлінням авіяції.

У СВІТІ

В ПНЕДІЛОК, 27-го лютого, американський амбасадор у Франції Памела Гарріман мала зустріч з французьким прем'єр-міністром Едуаром Балладюром. Вони обговорили способи невтралізації скандалу, спричиненого тим, що французька сторона звинуватила декількох американських дипломатів у шпигунстві. Е. Балладюр запевнив П. Гарріман, що скандал не захитає „добрих американсько-французьких взаємин, заснованих на довір'ї і співробітництві".Е. Балладюр заборонив членам свого кабінету виступати з коментарями щодо обставин згаданого скандалу. Це сталося після того, як міністер закордонних справ Франції Ален Жюппе піддав публічній критиці дії міністра внутрішніх справ Шарля Паскуа і і самого прем'єра Е. Балладюра.

УРЯД МЕХІКО визнав, що його економічний плян, оприлюднений 3-го січня цього року, не має успіху. Урядові експерти готують новий плян, який передбачатиме зменшення бюджетних видатків і підвищення податків. Офіційні мехканські чинники звинуватили ЗСА в тому, нібито американська Адміністрація занадто довго вирішувала питання про надання фінансової допомоги своєму південному сусідові. Тому дотепер не вдалося і ще не скоро вдасться зупинити інфляційні процеси.Аж після того, як ЗСА виділили для Мехіко 20 біл. дол., з'явилася надія, що ця країна дасть собі раду з головною проблемою — виплатою короткочасної зовнішньої заборгованости.

У ВІДНІ ВІДБУВАЄТЬСЯ зустріч керівників соціял-демократичних партій Европи. Виступаючи на ній, федеральний канцлер Австрії Франц Враніцький підкреслив, що його країна може брати участь в загальноевропейській системі безпеки як невтральна держава. Не поділяючи думки тих австрійських діячів, котрі вже тепер готові відмовитися від політики невтралітету, канцлер все ж мусів визнати, що „у минулому невтралітет мав більше значення, ніж тепер, тому Австрія не проти участи у формуванні европейської системи безпеки за зразком хартії ООН".

ЛІДЕР РОСІЙСЬКОЇ Ліберально-демократичної партії Владімір Жириновський відвідав Ірак і мав зустріч з президентом Саддамом Гуссейном. Під час тригодинної розмови вони обговорювали пропозицію російської сторони щодо „створення антизахідної православно-мусулманської коаліції". В. Жириновський, між іншим, запевнив С. Гуссейна: „Ми не вороги, ми друзі, у нас один спільний ворог — Захід". В. Жириновський повідомив також, що його партія виступає за негайне скасування економічних санкцій проти Іраку, оскільки в цьому випадку Ірак зможе повернути для Росії борг в сумі 9 біл. дол.

ПРЕЗИДЕНТ АФҐАНІСТАНУ Бурганудін Раббані готовий поділитися владою з рухом ісламських студентів „Талібан". Представник афганського президента сказав у розмові з журналістами:„Рух Талібан став дійсною силою, з якою ми рахуємося. Недавня поразка під Кабулом противників президента, Гульбеддіна Гекматіяра і Рашіда Дустума, означає, що вони втратили політичну і військову опору".

„БЕРІНҐС", один з найстаріших банків Англії, заснований 233 роки тому, несподівано збанкрутував. Причиною стала неуспішна фінансова операція, здійснена сингапурським відділом банку, а головним винуватцем є 28-річний Нік Лісон, який на власний страх і риск займався фінансовими операціями, не маючи дозволу лондонського центрального бюра. В момент банкрутства Н. Лісон зник безслідно, як і 700 міл. дол.. У зв'язку з цим світові фінансові ринки перебувають у дуже непевному становищі. Банкрутство „Берінґса" може викликати ланцюгову реакцію фінансових катастроф. Вже у понеділок, 27-го лютого, курс англійського фунта стерлінгів впав до небаченого низького рівня щодо німецької марки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00. Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Рік Максима Рильського

Минулий рік, за рішенням Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), був роком Олександра Довженка — видатного українського кінорежисера, письменника, публіциста. 1995 рік ця ж міжнародна організація проголосила роком Максима Рильського (1895—1964) — другого видатного українця нашого століття, поета, перекладача, фолкльориста, літературознавця, громадського і культурного діяча, академіка.

Походить М. Рильський з родини відомого українського культурно-освітнього діяча і етнографа, активного члена старої Київської Громади. У своєму життєписі поет так пише про нього: „Мій батько, Тадей Рильський, був із польської, чи, вірніше, спольщеної, поміщицької родини, але в студентські роки, разом із старшим своїм другом Володимиром Антоновичем, потім видатним нашим істориком та археологом, твердо поклав служити словом і ділом тому народові, який його вигодував і добром напоїв його серце — народові українському, — і виконав це".

Писати Максим Рильський почав рано. „Батько помер року 1902-го, і зиму після його смерти проживала наша сім'я у Києві, у квартирі Антоновича. Там я, семилітній хлопчик, уперше написав віршик", — згадує поет. Маючи 12 років, він надрукував перший свій вірш, а в 15 років побачила світ перша його поетична збірка „На білих островах". За своє творче життя він видав понад сто книжок — поетичних збірок, літературознавчих праць, досліджень. На жаль, не все, що написав Рильський, заслуговує на увагу і не все ввійшло у скарбницю українського поетичного слова. І це прекрасно розумів поет, якому нерідко доводилося писати „на замовлення" власть імущих, прославляти партію і її вождів, що йшло врозріз з його ідейними поглядами, з його совістю. І це була не настільки його вина, як його трагедія. Трагедія всієї української літератури підсовєтської доби, над якою постійно висів Дамоклів меч сталінського терору. А доба ця була жорстока, безпощадна. Історія ні одного народу не знає подібного випадку, коли за порівняно короткий час режим знищив понад 50 найбільш талановитих українських поетів. Зліквідовані були і неоклясики — літературна течія, до якої належав і М. Рильський. Троє з її ядра — Микола Зеров, Павло Филипович і Михайло Драй-Хмара — були заслані у совєтські концтабори і там померли, а М. Рильського заламали моральним терором і він під тиском та загрозою загибелі перейшов на позиції соціялістичного реалізму.

Та є в М. Рильського і чимало мистецьких, високохудожніх поетичних творів, якими може гордитися українська нація. Це, зокрема, збірки „Синя далечінь", „Крізь бурю і сніг", „Тринадцята весна", „Де сходяться дороги", „Гомін і відгомін", поезії „Чумаки", „Ластівки літають, бо літають", „Слово про рідну матір", „Черемшина після дощу". Цінні для нас і наукові праці про Т. Шевченка, статті про замовчуваних письменників П. Куліша, О. Олеся, М. Зерова, М. Вороного, Г. Косинку та інших.

В українську літературу М. Рильський ввійшов і як неперевершений перекладач з багатьох мов, особливо з польської („Пан Тадеуш" А. Міцкевича), французької (В. Гюго, П. Верлен, Вольтер), англійської („Король Лір" і „Дванадцята ніч" В. Шекспіра).

Для нас Рильський залишиться і як тонкий знавець і цінитель рідного слова, як борець за чистоту української мови. Його заклики „Як парость виноградної лози плекайте мову" і „Не бійтесь заглядати у словник" ще за життя поета стали крилатими.

Двадцять років, від 1944-го до кінця життя, Рильський очолював Інститут мистецтва, фолкльору та етнографії Академії Наук України, який нині носить його ім'я.

За словами Євгена Маланюка, М. Рильський — „один з найбільш справжніх, органічних поетів нашого століття..., але й один з найчинніших творців нашої літератури й культури. За останні десятиліття — це можна ствердити — виразно видатний національний діяч".

19-го березня виповнюється сто років з дня народження Максима Рильського. Не лише незалежна Україна, але й весь світ відзначатимуть ювілей Великого Українця, твори якого перекладені десятками мов і якого читають на всіх континентах. Вшановуючи Рильського, світ вшановує Україну.

М. Мельник

У БОРОТЬБІ З ДЕСТРУКТИВНИМИ СИЛАМИ В УКРАЇНІ

III

Ось один приклад. У „Голосі України" з 31-го січня ц.р. надрукована стаття народного депутата Одеської области, колишнього радника Президента Валентина Симоненка. Пропоную кілька цитат та коментарів:

„Одним з основних компонентів змішаної економіки є ефективне державне реґулювання, від якого (ми) згодом і відмовилися".

Автор суґерує, що „ефективне державне реґулювання" — це загальноприйнята корисна економічна політика.

„...У всіх без винятку розвинутих країнах посилюється ступінь державного реґулювання приватного сектора економіки... Сьогодні у розвинутих країнах держава здійснює до 55 процентів усіх інвестицій в основний капітал..."

Це твердження автор зробив на основі газет, журналів і книжок з-перед 20—30 років тому. Тоді в різних країнах Европи приходили до влади соціялісти, вони робили те, що автор суґерує. В Америці така політика удержавнення підприємств та безпосереднє реґулювання цін ніколи в мирних часах не існували. Та коли шановний автор хотів би довідатися, що тепер діється на Заході, він повинен поцікавитися принаймні кількома журналами і часописами з того ж Заходу. Час до часу вони на ті теми пишуть, а крім того без перестанку повідомляють про продаж удержавнених банків і підприємств та про шкоди, що їх наносить державне реґулювання. Таким чином, автор завважив би, що народи розвинених країн ідуть у цілком протилежному напрямі від того, що він суґерує у своїй статті.

Цікавим прикладом тут може послужити стаття, поміщена 30-го вересня минулого року в німецькому тижневику „Ді Вельт", видавцем якого є колишній канцлер Німеччини соціяліст Гельмут Шмідт. Заголовок статті: „Европа: через Европейську унію котиться хвиля приватизації". В статті, між іншим, читаємо: „Здається, що уряди країн Европи женуть до великої випродажі. У спеціяльному продажі на продаж є: в Німеччені — Люфтганза (а також Телеком, Поштовий Банк і Поштова Служба. — М.М.), в Бельгії СНІ, у Франції це були останніми часами забезпеченеві концерни УАП та АҐФ, в Італії три великі банки. Португалія ...запропонувала (на продаж) список вісімнадцяти великих підприємств... Отже скінчились часи, в яких недбалі приятелі високих урядовців могли безжурно управляти підприємствами, тому що в разі потреби вони могли розраховувати на дотації з державного бюджету".

Ще одна цитата зі статті Симоненка: „При чому не треба боятися самого слова 'норматив', вважаючи його мало не синонімом горезвісної адміністративно-командної системи. Хіба у ЗСА, Японії й інших розвинутих країнах держава не контролює процеси ціноутворення? Навпаки, наприклад, у ЗСА держава реґулює до 10 процентів всіх цін..."

В Америці держава контролює ціни на електрику і ґаз з огляду на те, що ті підприємства, хоч і в приватних руках, є монополіями. Держава є теж власником пошти, хоч і в тій ділянці існують приватні підприємства, які з деякими поштовими послугами конкурують і тому можливості реґулювання цін тих поштових послуг державою є обмежені. І врешті, держава впливає посередньо на ціни деяких сільськогосподарських продуктів за посередництвом дотацій. І тому цікаво, де автор знайшов цифру 10 відсотків контрольованих цін в Америці? Чи це 10 відсотків від усіх цін, чи від вартости товарів і послуг? Чи цей відсоток відноситься до безпосередньої чи посередньої контролі?

(Закінчення буде)

Лідія Корсун

„Український тиждень" — нашим дітям і внукам

Де згода в сімействі,
Де мир і тишина,
Щасливі там люди,
Блаженна сторона...

Складовою частиною людського щастя є щастя родинне. Це той ґрунт, на якому зростає щастя всестороннє. Родина — це діти. Це продовження живого „я", продовження родинної гілки.

Про це все йшлося в Році Української Родини. Нашим дітям, в свою чергу, важливо прищеплювати уже змалку розуміння родини як однієї з найбільших цінностей рідного народу. У цьому важливому для нас процесі розуміння родини в очах наших найменших діточок дошкільного і молодшого шкільного віку, на нашу думку, найкраще нам допоможе незвичайна книжечка „Український тиждень" Олександри Мудрої. Книжечка видана в Тернополі у видавництві „Лілея" 1994 року, тобто в Році Української Родини, та разом із малюнками нараховує лише 16 сторінок. Автор тексту — вчителька „Рідної Школи", поетеса, журналістка і громадська діячка з Чикаґо. Автор малюнків — Олег Щупляк, молодий український художник зі села Біще біля Бережан на Тернопільщині, який виконав їх, на наш погляд, бездоганно з огляду на зміст і майстерність виконання.

„Український тиждень" — це прекрасно ілюстрована розповідь про дні тижня. Але насправді подана в метафоричній формі розповіді про українську родину. Пристійний і господарний батько Тиждень взяв собі за дружину чепурну красуню — святую Неділю. І мали вони разом шестеро дітей: три сини і три доньки. Діти цієї родини різні характером, пристрастями, талантами. Коротесенький віршик-коментар та яскравий до нього малюнок дають точну уяву про український характер того чи іншого члена родини. Так, малий Понеділок має оченята сині як барвінок. Він грає на сопілці. Танцює гопака Вівторок, а співає з бандурою в руках Четвер. Любується собою красуня Середа, працює, підмітаючи хату, наймолодша Субота. Вмістився тут і опис звичаїв, бо П'ятниця названа безм'ясна, пече бараболю і січе капусту. Але візьміть і перегорніть ці сторінки. На їх малюнках етнічна енциклопедія України для даного віку. Її побут, традиції, національний кольорит, національна народна одежа, національний типаж (чоловічий, жіночий, дитячий). Зверніть увагу хоч би на сільське подвір'я: хата під стріхою, на якій гніздо з лелеками (символ родинного щастя), криничка з журавлем, тин з глечиками, соняшник, мальви, тополя. А далі предмети українського сільського побуту: коромисло, ослін, пучок маку, віник, розмальована піч, прикрашена вишитим рушничком ікона. Батько любить цілу свою родину і дбає про її духовне життя. Тому на самому кінці є змальований святковий похід родини до церкви, що від сірих віків була в нашому народі джерелом глибокої духовности і пристановищем віри в Триєдиного Бога. Щонедільне бо відвідування Божого храму було і залишається на все не тільки нашою традицією, але і найбільшою духовною потребою. І нарешті цей сам батько Тиждень, під срібний гомін дзвонів, клякає перед візією окриленої матері України з її спрацьованими людьми, бо:

Україна мила
Тиждень породила,
В праці і молитві,
Нарід освятила.

Цікаво, що ця книжечка народилася прямо під час праці в дитячому садочку „Дзвіночок" при парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаґо, коли виховниця пояснювала дітям про українські назви тижня. Її поетичне і музичне обдарування причинилось до експромту: звідкілясь виплила народна мелодія, лягли в риму рядки.

Якщо вам хочеться долучити своїх діточок і внучenят до українського кореня і до прекрасної далекої, але рідної української землиці, то варто починати із тої привабливої і милої серцю книжечки, бо це буде чи не найефективнішим з усіх ваших зусиль. До речі, деякі українські школи вже закупили їх для всіх дітей, наприклад, наша школа в Пассейку, Н. Дж., де директором є досвідчений педагог і член Шкільної Ради в Америці Стефанія Квасовська. Книжечка має велике признання в Україні, бо користуються нею в школах Брідщини і Тернопільщини. Дасть Бог, що збільшиться наклад і розійдеться вона по всій Україні. Бо конечно треба згадати, що дуже сподобався співаний авторкою „Батько тиждень" минулого літа на педагогічних конференціях в Україні, а також і в Клівленді на окружній конференції Чикаґо—Дітройт—Клівленд, де були прохання і про запис на касетах, як і відео. Одним словом, поручаю нашим найменшим чарівну книжечку „Український тиждень". Як гарно і як добре, що появилася вона, гей би на привітання Українського Року Родини.

„Український тиждень" можна замовляти в авторки: Alexandra Mudry, 2149 W. Superior Street, Chicago, Ill. 60612; tel: (312) 942-0985.

Адольф Гладилович

Р. ҐОРБАЧОВА ПРО БАТЬКА

II

Цікаво, що Раїса Ґорбачова у своїй книжці ні словом на згадала про те, що коли їй було тільки три роки, батька арештували й вислали до „славного" соловецького концентраційного табору і що він там карався чотири роки. Дещо про це можна довідатися з книжки „Раїса Ґорбачова. Невідома з Кремля". Я мав нагоду прочитати французький переклад з німецького оригіналу (Urda Yurgens, „Raissa Gorbatchow — L'inconnue du Kremlin", Editions Robert Laffont, Paris, 1990). В цій книжці є також досить докладний опис Титаренкового похорону, про який нема згадки в „Надіюся" Ґорбачової.

Авторкою книжки є журналістка Урда Юрґенс. Вона народилася 1959 року. В часі „перестройки" зацікавилася дружиною тодішнього генерального секретаря Комуністичної партії Совєтського Союзу і постановила написати про неї книжку. З цією метою поїхала до СССР, заприязнилася з Раїсою Ґорбачовою і докладно опитувала її та її приятелів і знайомих, а крім того, супроводжувала Міхаїла й Раїсу в їхніх поїздках до Женеви й Вашінґтону.

Про Максима Титаренка та його життя після того, як оженився з росіянкою-сибірячкою, Урда Юрґенс розповідає в першому розділі своєї книжки, якому дала заголовок „Суворе дитинство".

В 1934 році він з дружиною і з дворічною Раїсою та сином Євгеном, що народився в тому ж році, поїхав в Україну та став працювати в рідному місті Чернігові. Його заробітна плата ледве вистачала на прохарчування сім'ї. Тому його дружина мусіла далі працювати.

Та недовго тривало їхнє спокійне життя. В 1935 році Титаренка арештували, засудили й вислали до концентраційного табору на Соловках. Авторка не каже, на скільки років його засудили. „Який 'злочин' учинив Максим Титаренко?" — питається вона і відповідає: „В дускусіях з товаришами праці критикував страшні наслідки примусової колективізації. Якийсь донос припечатав його долю. В 1939 році його врешті звільнили із соловецького табору і він міг вернутися до дружини й дітей. Його здоров'я було слабе, але він, не так, як багато інших, вижив... Це була хвора людина, але не зламана. Його серце і тіло мали сліди тих жахливих років".

Авторка каже, що в таборі він здобув собі приятелів і що одним з них був Сергій Ліґачов, якого були засудили за те, що протестував проти нищення історичних пам'яток. За Ґорбачова Ліґачов був одним із засновників Культурного фонду СССР, в якому, між іншим, працювала Раїса Ґорбачова.

В розділі „Родинний клан" Юрґенс докладно описує похоронний церемоніял, що відбувався в закладі, де лежало тіло Максима Титаренка, але подібно, як Ґорбачова в своїй книжці, нічого не каже про те, як і де його поховали. „Раїсиного батька Максима Титаренка, — пише вона, — поховали влітку 1986 року. На цю сумну оказію зібралася майже вся родина. Міхаїл Сєрґєєвіч, у чорному костюмі і з краваткою того ж кольору, поклав великий букет червоних гвоздик перед портретом покійного. Раїсина мати, в чорному костюмі й мереженому вуалі, тиснула хусточку до обличчя. Її підтримувала Раїса, що також була в чорному і тримала букет червоних троянд у руці. Материне обличчя було зморщене від болю і її майже не можна було впізнати. Покійник, накритий білою тканиною, лежав у похоронному закладі. Це була типово совєтська церемонія. Проворуч оточеної свічками домовини розміщено два ряди крісел. В першому ряді зайняли місця Міхаїл Сєрґєєвіч, Раїсина мати, Євґеній (єдиний член родини, що не був у чорному, — мав костюм каштанового кольору) і Людміла, що дуже подібна до своєї сестри (Раїси. — А.Г.), а також двоє родичів Максима Титаренка, які прибули з України і відрізнялися своїм кольоровим одягом. У другому ряді сиділи Ірина (Раїсина дочка. — А.Г.), її чоловік Анатолій і приятелька Раїси Лідія Будика з чоловіком, який є одним із співробітників Ґорбачова в Центральному Комітеті".

Так, це була направду „типова совєтська церемонія" — без священика і похоронних відправ і молитов, офіціяльна, суха й холодна. Не дивуймося! В останньому розділі своєї книжки Урда Юрґенс каже про дочку Максима Титаренка, що вона невіруюча й що Міхаїл Ґорбачов про неї сказав: „Вона найбільша атеїстка з нас двох..." Коли вони сиділи коло домовини свого батька й тестя, їм напевно і не снилося, що за кілька років у їхній країні, в Україні, батьківщині Максима Титаренка, впаде їхній безбожний комуністичний режим.

Володимир Жила

МОЛОДЕЧИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ

„Молоде вино: антологія поезії". Упорядники М. Розумний, С. Руденко. Видавництво „Смолоскип", Київ, 1994. 232 стор., портр. Ціна 16.25 ам. дол. (20.25 кан. дол.).

II

Максим Розумний — журналіст, аспірант Інституту філософії НАН України, автор дотепного трактату „Ім'я їм — ілюзіон", в якому стверджує, що „Як і кожне мистецтво, ілюзіон породжений страхом перед Істиною і Смертю і покликаний його подолати. Ілюзія просто скасовує чинність цих понять" (стор. 227). Вірші його досі друкувалися в періодичних виданях в Україні та за кордоном. Він співредактор антології „Молоде вино".

Другий співредактор видання Сергій Руденко — журналіст за фахом. Друкувався у вітчизняній та зарубіжній періодиці. Автор ориґінального вірша „Фантазія літератури", в якому „все обертається у вірші / але спить і мовчить". Іронія полягає тут в тому, що автор осміює неґативні явища минулого, говорячи про них в удавано позитивному тоні. В тому самому дусі написаний і його інший короткий вірш:

п'яниця
відмовився від пляшки
наркоман
відмовився він анаші
курець
відмовився від цигарки

І тільки мудрий я
продовжую писати
верлібри.

У цьому вірші не добачаємо якогось окремого значення. Можливо, для поета і є тут якась внутрішня логіка, якийсь сенс, а читачеві важко це збагнути. Вірш побудований на відносно однотипній синтаксичній організації рядків і на їх відносній інтонаційній подібності.

В антології є і ориґінальний вірш-молитва Поліни Галенко. Авторка, за освітою біолог, працює за фахом. Досі не друкувалася і не входила до творчих спілок. У 1994 році була нагороджена дипломом видавництва „Смолоскип".

Її вірш-молитва:

До тебе, Ісус, що спасіння приніс,
Моя коротка молитва — не треба
Надто багато світла, не треба
Багато сліз.

До тебе, що людям дав віри втіху,
Звертаюся щиро — не треба
Радості понад міру, не треба
Багато сміху.

До тебе, що роджений царювати,
Прохання — не дай нам
Багато влади.

Господи Ісусе, правий і святий,
Одне благаю — не дай багато.

Вірш, як це характерно для молитви, наснажений високими почуттями та написаний з глибокою проникливістю, відзначається ліризмом і схвильованістю. Тут і надхненний гіперболізм, що походить від світовідчування, зформованого ліричною героїнею вірша.

Потужно звучить Романа Кухарука „Поема свободи". Він народився на Буковині, закінчив філологічний факультет Київського університету. Кухарук — автор численних публікацій у періодиці та книжки для дітей „Йой!"

Глибока експресія думки, мабуть, головна ознака поетової поезії, що виражена у виявах почуттів та тривожних переживань. Ось значущі уривки з поеми:

Свобода —
Марили ми у кайданах
....
Свобода —
писали пальцем на стінах зими
...
З каменів на горі
Кров'ю мурую храм.
Кожного дня і ні
Прийдуть страшні, чумні
Душі. І най горять,
Ніби свічки. І там
Най умирають, най
Кличуть туди всіх
Пити мій жаль, сміх
І не піти нігде,
Поки аж не зійде
Слово на Україну
Й скаже:
Віднині я
Бог на зеленій землі
І мої золоті журавлі
Складають
Знак
Сонця.

Свобода для Кухарука — велике й знаменне слово. Це не тільки відсутність політичного й економічного гноблення, утиску й обмежень. Це духовий суверенітет. Це спрага до правди, краси, до високих духових звершень.

Гірко звучить у Сергія Миронюка слово „чужина". Воно у нього:

.... пустеля,
в якій навіть роса —
краплини розплавленого піску.
Тут або муки спраги,
або бажання стати верблюжою колючкою.

До речі, цей вірш важливий за своїм задумом, але у ньому небагато ознак, які відразу звертають на себе увагу. Загалом Миронюкова творчість менше метафорична, менш ускладнена, більше „заземлена" і, можливо, більш новаторська своєю тематикою, ніж формою. Доказом цього є його ліричне і життєстверджуюче сприймання дійсности у віршах: „Із чотирьох стін самотності", „Навколо мене намалювали квадрат" і „Я сиджу на березі струмка". Поет народився в Луцьку. Вчився в Харківському університеті. Нині живе в ЗСА.

Цікаво приглянутися ближче до поезії Неди Нежданої, яка народилася на Донеччині і нині навчається в Києво-Могилянській Академії. Вона авторка численних публікації у вітчизняних періодичних виданнях. В „Математичному" з книги „Зів'ялий попіл" поетеса описує жінку рівнянням x = 2:

Бути жінкою це дуже просто
Це роздвоїтися і подвоїтися одночасно
Це відчути подвійну вагу і вдвоє меншу силу
Це робити все навпіл
Ніч навпіл Дощ навпіл

(Закінчення на стор. 3)

Молодечий літературний...

(Закінчення зі стор. 2)

А потім якось склеїти себе з двох половинок
Чорної та білої
І будеш такою ж сірою
Як ранок.

Це добрий, рідкісний і оригінальний приклад використання математики в поезії. У вірші цікавий не тільки зміст, але й форма. Форма не є тут самоціллю і зовсім не веде до знищення самої основи — зображення життя. Мова у вірші дещо ускладнена через брак розділових знаків, за вийнятком завершальної крапки. Це добрий приклад змодернізованого формалізму.

При всій тематичній одностайності збірки (реакція на комуністичне „словоблудство" чи „славоблудство"), поети залишилися своєрідними в проблемах сьогодення, філософії та в роздумах про красу. Для прикладу розглянемо вірш Лариси Слюсак „Дисонанс" (із циклу):

Ця біла туга... Білий сум

В обіймах сірої зими,
Там вітер слово надломив,
Як я шептала: „Милий, ми...."
Несу
Пелюстку слова в дощолиз,
А вітер віє, виє, в'є
Волосся в листя не моє,
І я забуду, що ти є..
Обліз
Як місто в хмарах більмуватих,
Мій голос під зими саваном.
Що зараз в світі: вечір? ранок?
Байдуже. Я питать не стану.
Як ховати
Дощ понесуть в труні із вати
снігів,
Я просто бути перестану,
Як біла туга, білий спів.

У вірші поетеса добре потрудилася у пошуках гарних слів, які відзначаються емоційністю та образністю. Образність вислову абстрактна, але багата. Вірш написаний з любов'ю до рідної мови і з тривогою за її чистоту та красу. Поетеса часто, непомітно для читача, з різних точок, у різних, сказати б, ситуаціях, показує окремі особливості слова.

Сам вірш — це добрий приклад здорового новаторства у змісті та формі, яке є потужною реакцією на комуністичне словоблудство соціялістичного реалізму. Але все це, якимось чином, не йде в парі з піднесенням культури читача, зокрема його національної свідомости.

Лариса Слюсак народилася на Чернігівщині. Закінчила філологічний факультет Київського університету. Поетеса має чимало віршів, надрукованих в поетичних збірках та періодичних виданнях.

З уваги на обмежене місце в газеті, нашу дискусію хочемо закінчити творчістю Олександра Чекмишева — одного з надхненних авторів антології. Він журналіст за фахом, аспірант і автор цікавої збірки „У присмерку молитви".

Його вірш „Росіянин" — роздвоєний генами й душею:

мої угро-фінські гени
то вибухають у підсвідомості
дзвонами московських церков
то морозять шкіру
відгомоном „калинки"
а душа
зодягнута в українську вишиванку
за кожним обертом клубочка
заглиблюється усе далі в ліс
де сховано таємницю
великого нещастя

Вірш модерністський, немає в ньому розділових знаків. У вірші насправді щось приховане й то в двох останніх рядках, „де сховано таємницю / великого нещастя". Приховалась якась істина, якийсь сенс, який читачеві важко збагнути. Враження від вірша роздвоєне. В першій частині домінують гени, а в другій — душа, але це не звичайна душа, а зодягнута в українську вишиванку. Отже, це українська душа. Що ж тут рішатиме: гени чи душа? Віримо, що душа.

Заголовок антології „Молоде вино" повністю відповідає віршам, з яких вона складається. Але малюнок на титульній обкладинці нам зовсім не подобається. Хіба це модерністське зображення краси? У книжці є дрібні друкарські огріхи та на деяких сторінках друк нечіткий.

Підсумовуючи, хочемо сказати, що зусилля Творчої Асоціяції „500" в сучасній українській літературі, зокрема в поезії молодих, треба привітати й підтримати. Це фактично нова ґенерація наших літераторів 90-их років, яка, „прийшовши на згарище комуністичного словоблудства" в час книжкового голоду в Україні, встигла звільнитись від більшевицького намулу, зорганізуватися в Творчу Асоціяцію „500" і видати свою першу антологію поезії „Молоде вино". „Відрадно, — пише Сергій Руденко, — що попри всі негаразди, економічну скруту і нестабільність у суспільстві молоді поети живуть і пишуть. Отже, життя продовжується!.."

З простягнутою...

(Закінчення зі стор. 1)

декількох ще членів, які стараються в рамках „Самопомочі" нести пораду і поміч тим, що її потребують. Завдання лежить не тільки у товариських зустрічах, з яких найбільше вдалою в останніх роках є зустріч з приводу Дня Подяки, яку, до речі, в цілості оплачує Кредитівка „Самопоміч", і поїздка членів клюбу до Атлантік Ситі.

На наше запитання чи члени клюбу постійно мають нагоду до зустрічей, довідуємося, що вони збираються, коли є щось зорганізоване для них товариського порядку і саме над тим працюють члени Управи.

Ми порушуємо питання опіки над сеньйорами, яка так конечна у великому місті, особливо коли йдеться про самітних старших осіб. Сьогодні до того обов'язку опіки треба ще і додати „загублених" в чужих обставинах і без знання англійської мови приїжджих з України. Для них стоїть отвором домівка „Самопоміч" та постійна дорадниця Оксана Лопатинська, що працює зі самовіданням кожного дня, бо і домівка для усіх потребуючих є відкрита кожного дня, (за виїмком понеділка) від 10-ої ранку до 4-ої по полудні, а в суботи від 10-ої до 1-ої полудня.

Члени Управи клюбу мають і без того повні руки роботи, відвідуючи хворих, полагоджуючи різні леґальні справи, які старші люди самі не можуть виконати, пишуть листи, стараються дати правні поради чи навіть підшукати лікарів чи лікарню. Отож поле до праці і помочі широке. На жаль, як кажуть наші гості, часто старші люди не мають потрібного довір'я, не контактуються, а навіть товариські зустрічі сеньйорів тепер вже не так чисельні, як були раніше. Про це живе товариське життя клюбу розповідають цікаво Ю. Костів і Н. Білоус і ми спільно шукаємо за причинами.

Згадуємо також незвичайно живу і корисну активність покійної так добре знаної усім гостям з України голови клюбу Лідії Савойки і жаліємо що нитка її життя так несподівано і передчасно обірвалася в розгарі праці і плянів. Може б вона була зуміла пробудити до співпраці та активности на відтинку допомоги ближнім інші організації, бо таки ніде правди діти тут її дуже бракує коли кожен діє окремо і для себе, або не діє взагалі. Але Клюб Сеньйорів із своєю харитативною та товариською діяльністю — це велике добро для українців Ню Йорку тимбільше, що, як нам відомо, немає багато таких організацій в інших українських громадах, за виїмком Филядельфії.

Тому мають наші гості та їхні співробітники таку прихильність у всіх тих, які потребували і вміли схопити дружню руку цієї групи людей, яка не вимагає ані заплати, ані навіть слова подяки, а лише почуття, що зроблено добре діло.

Руслан дякує

Наш щоденник писав свого часу про молодшого хлопця з України Руслана Воробця, який приїхав до ЗСА із своєю матірю на складну операцію руки, якою не міг орудувати. Приємно, отже, тепер отримати від Руслана листа із подякою для нашої редакції та для всіх тих, що допомогли йому у вилікуванні. Тепер він пише:

„З вашою допомогою в 1993 році по просьбі о. Івана Куліша було поміщено допис про 'Руслана з України', якого готували тут до операції і просили про грошеву допомогу на видатки лікарні та операції.

Сердечна подяка всім людям, які зрозуміли і допомогли мені тобто моїй скаліченій руці. Я все життя буду пам'ятати тих добрих людей, а особливо турботу о. І. Куліша, пароха української православної церкви св. Михаїла в Гадсоні, Н. Й., і української православної церкви св. Володимира в Кергонксоні, Н. Дж., о. Дж. Родигеро, пароха української католицької церкви в Гадсоні, о. Гриня, колишнього пароха української католицької церкви св. Трійці в Кергонксоні, о. Едварда, пароха української католицької церкви св. Михаїла у Вотервліті, Н. Й., а з ними усіх, усіх парафіян в Гадсоні, Кергонксоні, Ню Йорку, Вотервліті та інших місцях, які мені допомогли своїми датками. Я з вдячністю буду просити в Бога здоров'я вам усім на многі літа!

Благослови, Всевишній, тих людей, що були причетні в допомозі і притулку, низький уклін від мене, учня 12-ої кляси гайскул у Вотервліті

Руслана Воробця і батьків Юри і Ярослави

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
НІЯҐАРА, Онт.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в суботу 11-го березня 1995 р. о год. 2:00 по пол. в залі Української (Ст. Катеринс) Кредитівки

118 Niagara Street. St. Catharines, Ont., Canada

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

403, 412, 416, 427, 451, 454, 458, 461, 462, 468

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад.
2. Ствердження правосильности зборів.
3. Вибір Президії.
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів.
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії.
6. Дискусія над звітами і їх прийняття.
7. Вибір нової Управи.
8. Слово заст. предсідника УНС Ані Дидик-Петренко.
9. Плян праці на біжучий рік.
10. Внески і запити.
11. Закриття Загальних Зборів.

У нарадах візьме участь:

Аня Дидик-Петренко
заступник предсідника УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

д-р Богдан Долішний, голова
о. Михайло Блаженко, почесний голова Округи

Наукове Товариство ім. Шевченка
Українська Вільна Академія Наук
Український Науковий Інститут
Гарвардського Університету

запрошують членів й українське громадянство
на

П'ЯТНАДЦЯТУ РІЧНУ НАУКОВУ ШЕВЧЕНКОЗНАВЧУ КОНФЕРЕНЦІЮ

ЛЕОНІД РУДНИЦЬКИЙ, НТШ — *відкриття;*
ЛАРИСА ОНИШКЕВИЧ, НТШ — *керівник першої сесії;*
ІРИНА КОРОПЕНКО, Київський Університет — *Тарас Шевченко й формування української наукової мови;*
МАРІЯ ЗУБРИЦЬКА, Львівський Університет — *Феноменологічний аспект категорії читача у творчості Шевченка;*
АННА ПРОЦИК, УВАН — *керівник другої сесії;*
ОЛЕГ ІЛЬНИЦЬКИЙ, Альбертський Університет— *Перша конкорданція творів Шевченка, як вона творилась, яка з неї користь?*
АНАТОЛІЙ ПОГРІБНИЙ, Київський Університет — *Шевченкознавство в сучасній Україні;*
ВАСИЛЬ ОМЕЛЬЧЕНКО, УВАН — *закриття.*

Конференція відбудеться:

в суботу 11-го березня 1995 р. о год. 4-ій по пол.

в Домі НТШ, при 63 Четверта авеню, між 9 і 10 вулицями в Ню Йорку

В Україні

РІВНЕ. — Начальник обласного Управління Служби Безпеки України Микола Боровський 15-го лютого на засіданні Координаційного комітету боротьби зі злочинністю висловив тривогу з того приводу, що в області помітна тенденція до криміналізації кредитно-банківської ділянки і зовнішньо-економічної діяльности. Цьому сприяє слаба контроля з боку реґіонального відділу Національного Банку України за діяльністю комерційних банків. На сьогодні, сказав Боровський, контролюючі органи не мають точних даних про справжні обсяги вивезеної за кордон сировини та продукції, та скільки валюти осідає в закордонних банках. За даними СБУ 1,700 підприємств области не задеклярували наявну за кордоном валюту. Ряд суб'єктів економічної діяльности зробили інвестиції до статутних фондів спільних підприємств на 850,000 дол. та на 1.2 біл. російських рублів, придбали акції за межами України.

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що у вівторок 28-го лютого 1995 р. після тяжкої недуги на 72-му році життя відійшов у вічність дорогий і любий ЧОЛОВІК, ТАТО, СИН, БРАТ і ДЯДЬКО

бл. п.
проф. д-р
ЯКІВ ПАНТЕЛЕЙМОНОВИЧ ГУРСЬКИЙ

Нар. 1923-го р. в Жолдаках на Конотопщині, Україна.

ПАНАХИДА відбудеться у п'ятницю 3-го березня 1995 р. о год. 6-ій веч. в Macko-Vassallo Funeral Home, 1609 West Genesee St., Syracuse, NY, а пізніше о год. 7-ій веч. похоронні відправи у церкві св. Луки при 3290 Warners Rd., Warners N.Y. (біля Сиракюз).

Продовження похоронних відправ у суботу 4-го березня 1995 р. о год. 1-ій по пол. в церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозванного, а після на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:

дружина	— ВАЛЕНТИНА з дому ШКІЛЬНА
дочки	— ОЛЕКСАНДРА з чоловіком ЕРИКОМ
	— ТЕТЯНА
батько	— ПАНТЕЛЕЙМОН
теща	— ТЕТЯНА ШКІЛЬНА
брат	— ПЕТРО з дружиною ОЛЕЮ
племінник	— ПАВЛО з дружиною АННОЮ і донькою ОЛЕНКОЮ
племінниці	— ГАЛЯ з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і дітьми НІНОЮ та ПАВЛУСЕМ
	— НАТАЛЯ

ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді та Україні.

Вічна Йому Пам'ять!

Замість квітів просимо складати пожертви на стипендійний фонд: Syracuse University for Jacob P. Hursky Ukrainian Graduate Fellowship Fund, Syracuse University, 820 Comstock Ave., Syracuse, NY 13244.

ПОДЯКА

з волі Божої ненадійно відійшла у вічність 19-го грудня 1994 р. наша найдорожча незабутня ДОЧКА і СЕСТРА

бл. п.
АНДРІЯННА МАРІЯ ҐУДЗОВАТА

Цією дорогою хочемо подякувати усім нашим приятелям, знайомим і родині за вияви співчуття.

Наша найщиріша подяка о. д-рові В. Фіґолеві і о. митратові І. Терлецькому за відслуження Панахиди. Рівнож подяку висловлюємо церковному хорові св. Михаїла в Йонкерсі, під проводом д-ра Олега Сохана.

Ми дуже вдячні А. Дучинський-Черко за солідне переведення похорону.

Сердечно дякуємо Любі Сохан за зворушливі спомини і пращальні слова від Пласту.

Щиро дякуємо нашому парохові о. І. Міджакові та о. д-рові В. Фіґолеві за відслуження відправ в церкві св. Михаїла.

За відспівання відправ самуїлкою, ми дуже вдячні інж. Петрові Ґанкевичеві.

Складаємо нашу подяку о. м. Сквілері за відправу над домовиною на цвинтарі св. Духа в Гамптонбурґу, Н. Й.

Родина вкинула грудки землі з-під Хреста, що стоїть перед маминою рідною хатою.

Наша щира вдячність всім жертводавцям, які зложили свої пожертви.

НА КВІТИ

родина О. Слойка, Л. Слойка, родина Р. Слойка, М. і Я. Бачковські, О. Корінь, З. Сохан, співробітниці шпиталю Нютон-Велслі, МА.

НА СЛУЖБИ БОЖІ

О. і А. Слойка, Д. і М. Возняк, А. і І. Куцина, Р. і М. Глушко, І. і М. Борбич, родина Войціцький, П. і І. Ганкевич, А. Виджак, Ю. Періґ, Б. і В. Вітюк, С. і Т. Палилик, Л. і Г. Футала, Я. і М. Кіцюк, П. і Н. Микитин, родина Маслій, А. Зазулькевич, родина Кифор, О. Винник, Т. і І. Гошко, М. і М. Мотрук, О. і О. Дацків, М. Кларк, Г. і А. Корінь, В. і А. Козіцький, родина Крумшин, В. Кушнір, О. і М. Куцина, Г. Слусарчук, П. Кукулка, А. Король, А. і Х. Данилюк, Н. Вінокурска, К. і М. Герман.

НА ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

по	50.00	дол.	Я.Ґудзовата, О. Ґудзовата, О. і А. Слойка;
	30.00	дол.	Л. і Л. Щур;
по	25.00	дол.	М. і А. Іванів, А. і І. Куцина, Б. і К. Куцина, Р. і М. Глушко, Б. і Х. Балко, П. і О. Кордуба, І. і І. Ільницкі, родина Войціцький, І. і М. Борбич, родина Маслій, Р. Хома, А. Зазулькевич з родиною;
по	20.00	дол.	М. і Я. Бачковскі, О. Сенківська з родиною, В. і М. Уздейчук, д-р І. і І. Іванів, М. і С. Зварич, П. і О. Кулинич, О. і А. Дашко, родина Терлецький;
	10.00	дол.	Д. і Р. Глушко.

Разом ______ 650.00 дол.

НА ПОТРЕБУ ПЛАСТУ В УКРАЇНІ

по	50.00	дол.	Я. Ґудзовата, О. Ґудзовата, родина Крумшин;
по	25.00	дол.	д-р О. і Л. Сохан, д-р Р. і М. Борковські, Т. і М. Борковські, Д. Возняк, Х.Возняк-Трусич, Б. і Г. Титла, Я. і І. Моцюк, О. Карачевська, І. Корінь, М.Січинська і Христя, І. Іванчишин;
	20.00	дол.	К. Бабяк;
по	10.00	дол.	Ю. Періґ, П. і О. Кулинич.

Разом ______ 456.00 дол.

Хай Всевишній Господь обдарить вас усіх щедро своїми ласками за ваші співчуття, пожертви, молитви і добрі серця.

Мама — ЯРОСЛАВА
сестра — ОКСАНА

Ділимося сумною вісткою, що 17-го січня 1995 р. відійшла у вічність на 72-му році життя

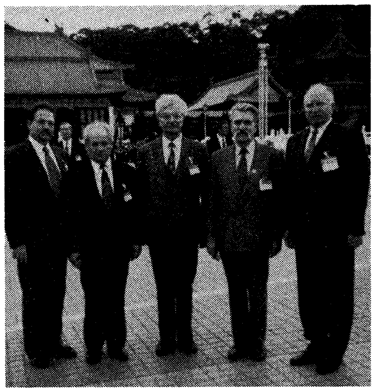
бл. п.
ОЛЬГА ЧАТО (CHATO)

Похорон відбувся 19-го січня в Окленді, Каліф.

Залишені в смутку:

чоловік	— ЮЛІЙ
сестри	— МАРІЯ ПОТРОГОШ з родиною
	— ЕВГЕНІЯ ЦІХОВЛАС з родиною.

Українці на конференції в Тайпеї

Українська делеґація (зліва): Б. Поттер, Р. Гром'як, П. Кононенко, Л. Лук'яненко і В. Скопенко.

22-26-го січня 1995 року в столиці Тайвану Тайпеї відбулася чергова Міжнародна конференція на честь Дня Свободи 1995 року, проведена керівництвом Світової Ліґи за Демократію і Свободу.

Цього року в центрі уваги виявилися актуальні проблеми прав людини і націй, їх всебічного розквіту, зокрема в сферах соціяльно-економічного поступу, демократії і свободи.

Конференція була конструктивною і змістовною. Після відкриття її президентом ліґи Тзе-Чі Чао виступили президент Тайвану Лі Тенґ-Чі та Лін Чан, прем'єр Тайвану, і висвітлили життя цієї процвітаючої (хоча й бідної на природні ресурси: енерґоносії, залізну руду, вугілля, хліб) країни. А також представники Параґваю, Соломонових Островів, Південної Африки, Франції, Австралії, Індії, Швайцарії та інших країн, які зупинилися на особливостях процесів розвитку в різних країнах, виділили головніші конфлікти й проблеми, наголосивши і показавши: без єдности дій світової демократії неможливий поступ ні в сфері соціяльно-економічній, ні в сферах політики, прав людини та пригноблених націй, освітній, духовній. Усі зупинялися на тій непоправній шкоді, якої завдають тоталітаризм, ідеологія й практика комуно-фашизму, спроби імперських держав та сил відновити колоніяльні режими (зокрема Росією, про що свідчать криваві події в Чечні), здискредитувати чи й знищити прагнення народів до свободи.

Прикметною особливістю цієї сесії міжнародної асамблеї було те, що в її праці найактивнішу участь взяли представники України.

Загалом спроби включитися в діяльність цієї авторитетної організації були здійснені (Я. Стецько) задовго до початку творення суверенної української держави. Продовжені кілька років тому, коли ректор Київського Університету ім. Т. Шевченка академік Віктор Скопенко та директор Інституту

Українознавства проф. Петро Кононенко розпочали контакти з вищими навчальними закладами Тайвану, уклали з ними угоди про співпрацю (наслідком чого стало й те, що Інститут Українознавства підготовив посібник китайської мови), а в Тайпеї (Університет культури) за участю університетських викладачів (київських) ведеться вивчення української мови, історії і культури. Про вхід до ліґи ставив питання проф. Роман Гром'як. Однак раніше урядові кола України не підтримали ідеї входу національної ланки в міжнародну.

На цю конференцію прибула запрошена керівництвом ліґи українська делеґація в кількости чотирьох осіб: ректора Київського Університету академіка НАН України В. Скопенка (університет є співзасновником української асоціяції ліґи та обраних установчою конференцією керівників новоствореної національної ланки ліґи її президента — відомого політичного діяча, правозахисника, народного депутата, почесного голови УРП Левка Лук'яненка, віцепрезидента-академіка, лавреата міжнародної премії ім. Й. Г. Ґотфріда П. Кононенка, генерального секретаря — громадського діяча, професора Р. Гром'яка. Із ЗСА був Брус Поттер.

Важливо й те, що участь делеґації не була формально-ритуальною. Л. Лук'яненко, В. Скопенко, П. Кононенко, Р. Гром'як зустрілися з президентом ліґи й обговорили програму співпраці, зокрема можливість і час проведення однієї з наступних міжнародних конференцій в Україні. Президент з огляду на ролю України в сучасному світі підтримав ініціятиви делеґації. Він висловився за єдиний національний комітет (як відповідь на спроби Ю. Мешкова виступати від Криму як окремої держави), за найширше сприяння Україні в посиленні її міжнародної ролі, за налагодження ліґою зв'язків з Президентом і Урядом і парляментом України, за проведення форуму ліґи на терені України в можливо короткому часі.

25-го січня на засіданні асамблеї заслухано доповідь В. Скопенка „Україна на шляху до незалежности та демократичної держави". Пролунала українська мова. Доповідач зупинився на характеристиці соціяльно-економічних, політичних та правних проблем розвитку України, висвітлив важливі аспекти державного поступу.

Вагомість інформації підсилювалася тим, що делеґатом міжнародної конференції були роздані арґументовані тексти підготовлених повідомлень і доповідей: Р. Гром'яка — „Україна: коротка довідка", Л. Лук'яненка— „Розвиток української демократії", П. Кононенка — „Україна: роля освіти, науки, культури в процесі державотворення". Всі матеріяли знайшли розуміння й підтримку, зокрема преси.

Події останнього часу, у тому числі й надання ґарантій безпеки суверенітету України з боку ЗСА, Англії, Франції, Китаю, а також кредитів, наукових технологій засвідчують: світ все глибше усвідомлює історичну ролю та можливості України в розвитку людства. Необхідно лише активізувати міжнародну співдружність у самій Україні.

Праця новоствореної національної ланки, очолюваної ініціятивним керівником, в системі ліґи є добрим початком на цьому шляху.

Л. Лук'яненко

Під увагу спортовцям

Реґіональний Український Олімпійський Комітет у Філядельфії повідомляє, що при кінці тижня від 27-го до 29-го травня 1995 року, під час вікенду з нагоди Свята Пам'яті, відбудеться Передолімпійське Спортове Джемборі у Філядельфії. Господарем згаданої спортової імпрези буде УСО „Тризуб".

Метою джемборі є уможливити українським спортовцям ЗСА і Канади спільно змагатися і набути фонди для олімпійської репрезентації України, потрібних для виступу на Олімпіяді 1996 році в Атланта, Джа.

Програма українського Передолімпійського Спортового Джемборі включає такі роди спорту: футбол (чоловічі і юнацькі дружини); відбиванка (дружини чоловіків, жінок, юнаків і юначок); плавання в таких конкуренціях: 15 років і вище, 13–14 років, 11–12 років і 10 років і нижче; теніс (чоловіки, жінки, юнаки і юначки); і ґолф. Змагання відбуватимуться в таких місцях: футбол, теніс і відбиванка (юнаки і юначки) на „Тризубівці"; відбиванка (чоловіки і жінки) і плавання в Горшам; ґолф в суботу, 27-го травня, в Сентер Веллі Ґолф Клаб, Аллентавн, а в неділю, 28-го травня, в Іґл Ладж, Філядельфія.

Зголошення участи треба надсилати разом з відповідною оплатою до 31-го березня 1995 року.

В часі джемборі будуть різні мистецькі програми, які включатимуть виступи мистецьких одиниць: в суботу, 27-го травня, і в неділю, 28-го травня, на „Тризубівці" як також в часі бенкету (субота, 27-го травня) і забави (неділя, 28-го травня).

Для інформації позамісцевих подаємо список готелів, в яких можна замовляти кімнати на час джемборі:

Days Inn, Horsham (215) 674-2500, Fort Washington Inn, Ft. Washington (215) 542-7930, Holiday Inn, Ft. Washington, (215) 643-3000, Court Yard Marriot, Willow Grove (215) 830-0550, Residance Inns, Horsham (215) 443-0852, Days Inns, Ft. Washington (215) 643-1111 і Hampton Inn, Willow Grove (215) 659-3535. При замовленні кімнат треба покликатися на Ukrainian Sports Jamboree, щоб отримати нижчі ціни до 31-го березня 1995 року.

Провід Передолімпійського Спортового Джемборі включає слідуючих активістів: Ігор Чижович — голова, Ярослав Козак — заступник голови і координатор змагань, Іван Скіра — секретар і касир, Віра Андрейчик — імпрезовий координатор, Методій Борецький — пресовий референт, Тамара Стадниченко — пресовий референт (англомовний), Богдан Сірий — координатор УСО „Тризуб", Орест Лесюк — господарський референт, Ігор Кушнір — мистецький референт, Галина Дубіль — референт бенкету і забави, Євген Чижович — ланковий футболу, Юрій Лесюк — ланковий відбиванки, Тарас Міджак — ланковий плавання, Юрій Савчак — ланковий тенісу і Юрій Тарасюк — ланковий ґолфа.

Додаткові інформації в справі згаданого джемборі можна отримати телефонуючи на число (215) 343-5412.

Методій Борецький

ДО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСоюзу!

Хочемо пригадати членству, що згідно з постановою статуту УНСоюзу, кожний Відділ має обов'язок відбути в місяцях **січень, лютий** та **березень** включно, свої Річні Збори, на яких Управа Відділу дає звіт з проведеної праці, та буде вибрана Управа на черговий рік.

Просимо членів брати численну участь у цих вимаганих Річних Зборах. За датами Зборів, місцем і часом просимо слідкувати у „Свободі", або очікувати повідомлення секретаря вашого Відділу.

Головна Канцелярія УНСоюзу

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ

Повідомляємо, що з днем 10-го лютого 1995 р. обов'язують такі нові відсотки за пенсійні конта: ANNUITIES, чи IPA:

7% у випадку **одноразової вплати**

$6^3/_4$% у випадку **гнучких вплат.**

Повищі відсотки є ґарантовані на один рік. Оподаткування відсотків є відрочене.

Для отримання дальших інформацій телефонуйте на число:

у Н. Дж. 1 (201) 451-2200;
в Огайо 1 (216) 888-4919;
у Па. 1 (215) 887-8823,
або на безплатне число:
1 (800) 253-9862

Або виповніть купон і перешліть до УНС на адресу:
UNA, 30 MONTGOMERY ST., JERSEY CITY, N. J. 07303

Головна Канцелярія УНСоюзу

До Головної Канцелярії УНСоюзу:

Прошу дати мені вияснення про пенсійні конта
— ANNUITIES —

Ім'я і прізвище (латинкою) ....
Адреса ....
Телефон ....
Найкраще кликати мене в такій порі ....
Зацікавлений/а в ....
....
....

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻